Ігор Коваль

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Сьогодні в Україні часто можна почути про такий термін як інклюзивний туризм, але проблема в тому що не всі розуміють що саме означає цей термін, що це за вид туризму, на що він спрямований чи для кого він. Головною метою дослідження тематики інклюзивного туризму є ознайомлення суспільства з даним терміном і на що саме він спрямований.

Інклюзивний туризм – це форма туризму, яка включає в себе процес співпраці між різними учасниками сфери туризму, який дозволяє людям з особливими потребами в доступності, включаючи мобільну, візуальну, слухову і когнітивну складові доступності, функціонувати незалежно, на рівних умовах з почуттям власної гідності через надання універсальних туристичних продуктів, послуг і середовища [1, с. 219].

Концепція «інклюзивного туризму» – подорож по всьому світі. Його основою є універсальний дизайн, сім принципів якого були сформульовані і реалізовані більше 30 років тому під керівництвом архітектора-візочника Рона Мейса з колегами Державного університету Північної Кароліни. Останні 10 років експерти відзначають динамічне зростання туристичних подорожей у цьому сегменті туристичного ринку, хоча, навіть за кордоном, ще важко назвати його масовим [1, с. 220–221].

Держави повинні визнати важливість забезпечення доступності в процесі створення рівних можливостей для інвалідів у всіх сферах життя суспільства. Що стосується осіб, які мають будь-які форми інвалідності, то державам слід: 1) здійснювати програми дій, з тим щоб зробити матеріальне оточення доступним для інвалідів; і 2) вживати заходів для забезпечення їм доступу до інформації та комунікації.

I) Доступ до матеріального оточення

1. Держави повинні вживати заходів для усунення бар’єрів, що перешкоджають використанню матеріального оточення. До числа таких заходів слід включити розробку стандартів і керівних принципів, а також розгляд питання про прийняття законодавчих актів, спрямованих на забезпечення доступу до різних об’єктів загального користування, таким, як житлові приміщення, будівлі, послуги громадського транспорту та інші транспортні засоби, вулиці та інші об’єкти вуличного оточення.

2. Держави повинні забезпечити, щоб архітектори, інженери-будівельники та інші фахівці, які в силу своєї професії займаються проєктуванням і створенням матеріального оточення, мали доступ до адекватної інформації про політику з питань, які стосуються інвалідів, і про заходи із забезпечення доступності.

3. Під час проєктування і створення матеріального оточення слід з самого початку процесу проєктування включати вимоги щодо його

доступності.

4. Під час розробки стандартів і норм, які регулюють доступність для інвалідів, слід проводити консультації з організаціями інвалідів, їх слід також залучати до участі в цій діяльності на місцях з самого початку етапу планування під час розробки проєктів будівництва громадських об'єктів, що дозволить забезпечити максимальну ступінь доступності для інвалідів до матеріального оточення.

II) Доступ до інформації та комунікацій

1. Інвалідам і, за необхідності, їхнім сім'ям і захисникам їхніх інтересів слід на всіх етапах надавати доступ до всієї інформації, яка стосується діагнозу, прав та наявних послуг і програм. Таку інформацію слід надавати у формі, доступній для інвалідів.

2. Держави повинні розробляти стратегії, покликані зробити інформаційні послуги та документи доступними для різних груп інвалідів. Повинні застосовуватися шрифт Брайля, фонографічні записи, великі шрифти та інші відповідні технології для того, щоб особи з вадами зору мали доступ до письмової інформації та документації. Так само слід застосовувати відповідні технології для забезпечення доступу до звукової інформації осіб з вадами слуху або труднощами розуміння.

3. Слід подбати про те, щоб мова жестів використовувалася для навчання глухих дітей, у їхніх сім'ях і громадах. Слід також надавати послуги з сурдоперекладу для того, щоб сприяти спілкуванню глухих з іншими людьми.

4. Слід також потурбуватись про потреби осіб з іншими комунікативними вадами.

5. Держави повинні заохочувати засоби масової інформації, особливо телебачення, радіо і газети, забезпечувати доступність їхніх послуг.

6. Держави повинні забезпечувати, щоб нові комп'ютеризовані інформаційні системи послуг, які надаються населенню, з самого початку їхнього використання або в результаті необхідної адаптації доступними для інвалідів.

7. Під час розробки заходів із забезпечення доступу до послуг у області інформації слід проводити консультації з організаціями інвалідів [4].

В Україні забезпечення умов для розвитку інклюзивного туризму визначено у наступних нормативно-правових документах:

- Конституція України;
- Конвенція про права осіб з інвалідністю;
- Закон України «Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії»;
- Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»;
- Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»;
- Закон України «Про соціальні послуги»;

– Указ Президента України № 501/2015 «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини» [2].

Ці нормативно-правові акти визначають основні положення державної соціальної політики, що стосується створення комфортних умов життя та соціального забезпечення осіб з інвалідністю. Проте окремого нормативно-правового акту або положень у розроблених документах, які б визначали механізми реалізації функцій державного управління розвитком інклюзивного туристського середовища, немає.

Закон України «Про туризм», який є основним нормативно-правовим документом, що здійснює регулювання у галузі туризму, не визначає поняття інклюзивного туризму. Проте у статті 6 Закону України «Про туризм» визначено, що державна політика у галузі туризму повинна здійснюватися на основі «забезпечення доступності туризму та екскурсійних відвідувань для дітей, молоді, людей похилого віку, осіб з інвалідністю та малозабезпечених громадян шляхом запровадження пільг стосовно цих категорій осіб» [3].

Підводячи підсумок хочеться наголосити, що інклюзивний туризм – це також процес який зменшує соціальну ізоляцію людей з особливими потребами за рахунок їх участі в процесах життєдіяльності сучасного суспільства. Нажаль на даний час в Україні інклюзивний туризм розвивається не так швидко й ефективно як хотілося б, але та робота яка була зроблена в цьому напрямку в котре доказує те, що ми рухаємося в правильному руслі.

Список використаних джерел

1. Бєлоусова Н. В. Інклюзивний туризм в Україні як вид соціокультурної реабілітації інвалідів. Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики. Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції. 26–27 травня 2017 р., м. Дніпро. Частина I. / наук. ред. О. Ю. Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2017. – С. 219–221.
2. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» [Електронний ресурс]. – 2006. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15.
3. Закон України «Про туризм» [Електронний ресурс] / Законодавство України. Верховна рада України. – 1995. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80.
4. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів Витяг (Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 48/96 прийнята на 48 сесії Генеральної Асамблеї ООН 20 грудня 1993 року) [Електронний ресурс] / Резолюція Генеральної Асамблеї ООН. – 1993. – Режим доступу: https://ud.org.ua/zakonodavstvo/mizhnarodni-dokumenti-ta-standarti/171-4896.